

ಗೌರಂಪೇಟೆ ಗ್ರಾಮದ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

ಇಲಿಯಾಸ ಎಮ್

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13293867>

Corresponding Author: ಇಲಿಯಾಸ ಎಮ್

Abstract

ಗೌರಂಪೇಟೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದು, ಮೊದಲನೇ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂಜನೇಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂದುಗಡೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿದೆ. ಎರಡನೇ ಕೇಂದ್ರವು ಗುಡ್ಡದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಮೂರನೇ ಕೇಂದ್ರವು ಊರಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಬೂಬ್ ಸುಭಾನಿ ದರ್ಗಾದ ಮುಂದುಗಡೆ ಇದೆ, ನಾಲ್ಕನೇ ಕೇಂದ್ರವು ಒಂದು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಪೂರ್ವ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ನಿಯಮಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಲು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅನ್ನ ಸಾಂಬಾರ್ ಊಟ ನೀಡಬೇಕು ಇದು ಎರಡು ದಿನ ಆದರೆ ಮೂರನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಚಿತ್ರಾಸ್ನ ಕೊಡಬೇಕು ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇತರದ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ನೀಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಡುವಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ.

Keywords: ಗೌರಂಪೇಟೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು ಐದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದು, ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಎರಡನೇ ಕೇಂದ್ರವು ಗುಡ್ಡದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಮಹಬೂಬ್ ಸುಭಾನಿ ದರ್ಗಾದ

Introduction

ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೂಡಿರುವಂತಹ ಭಾರತ ದೇಶವು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಆರೈಕೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿಯೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ, ಪೋಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರಿನ ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೇವೆಗಾಗಿ ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂಗನವಾಡಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಭಾರತೀಯ ಅಂಗನ್ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಅಂಗಳ ಎಂದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಇರುವ ಮನೆ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡನ್ನು ತೆರೆದ ಸ್ಥಳ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಗೌರಂಪೇಟೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ೫ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೯೮೦ ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರತಿ ೧೦೦೦ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ೧೨೦ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ವರ್ಷವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮೊದಲೇ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ೭೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ, ಭಾರತೀಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ೨೨% ಕ್ಷಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ೨೦೧೯ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅದರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ೨೦% ತನ್ನ ಅಧಿಕೃತ ಬಡತನ ಮಿತಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ತೀವ್ರ ಬಡತನದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಇದು ಪ್ರತಿರೋಧದ ಕೊರತೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಾಲ್ಯದ ಕಾಯಿಲೆಯು ಈ ಆತಂಕಕಾರಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೇವದುರ್ಗ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ನೀರಾವರಿ

ಮತ್ತು ಕಪ್ಪುಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ ಇಲ್ಲಿ. ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯದ ಜನರು ಸಹ ಅಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಿಂಗಾಯತ ಸಮುದಾಯದ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಮೀನಿನ ಮಾಲಿಕತ್ವ ಇರುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಬಹುತೇಕ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯೇತರ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಸಹ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹತ್ತಿ, ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಭತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವಂತಹ ಗಾರೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಣೆ ಮುಂತಾದ ದೂರದ ಊರುಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಸುಮಾರು ೬ ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮ ಇದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಶೇಕಡ ೬೦ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೪೦ರಷ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೦೦೦ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ೧೫೦೦ ರಷ್ಟಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಕ್ಕಳು ಖಾಸಗಿ ನರ್ಸರಿ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ, ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಡ ಕುಟುಂಬದ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಬರದೇ ಇರುವಂತಹ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆತರಲು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಸ್ವತಃ ಹೋಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೇ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ಉತ್ತಮವಾದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ

ಗೌರವಪೇಟೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದು, ಮೊದಲನೇ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಂಜನೇಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂದುಗಡೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿದೆ. ಎರಡನೇ ಕೇಂದ್ರವು ಗುಡ್ಡದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಮೂರನೇ ಕೇಂದ್ರವು ಊರಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಬೂಬ್ ಸುಭಾನಿ ದರ್ಗಾದ ಮುಂದುಗಡೆ ಇದೆ, ನಾಲ್ಕನೇ ಕೇಂದ್ರವು ಒಂದು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಪೂರ್ವ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೯:೩೦ಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ೪:೩೦ವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಾರದ ಆರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾದಂತಹ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕಿಸುವುದು, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವುದು, ಶಾಲಾ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯರನ್ನು ನಿಯಮಿತ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಿಸಿ ಧನುರ್ವಾಯು, ಅನೇಮಿಯ ಮುಂತಾದ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಕೊಡಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಅಂಶದ ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಹೆರಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗೌರವಪೇಟೆ ಗ್ರಾಮದ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ

ಭೌತಿಕ ಕಟ್ಟಡದ ಸಮಸ್ಯೆ ಗೌರಮ್ಮ ಪೇಟೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದು ಎರಡಕ್ಕೆ ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಡದ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾದ ಕಾರಣ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶೌಚಾಲಯ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಆಟದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ಮಕ್ಕಳು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಕ್ಕಳು ಅವಕಾಶವಂಚಿತರಾಗಲೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ನಿಯಮಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಲು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅನ್ನ ಸಾಂಬಾರ್ ಊಟ ನೀಡಬೇಕು ಇದು ಎರಡು ದಿನ ಆದರೆ ಮೂರನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಚಿತ್ರಾನ್ ಕೊಡಬೇಕು ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇತರದ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ನೀಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಿಡುವಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿರುವ ಐದು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡಕ್ಕೆ ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಈ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೋಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುವ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆ ಹೊಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಶಾಸಕೋಶದ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳಿಯುವ, ಕಲಿಯುವ ಪರಿಸರ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಸುಸಜ್ಜಿತ ಕೋಣೆಯಾದರೂ ಇರುವಂತಹ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಹೊಂದುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದಂತಹ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯಿಂದ ನೀರು ತರುವುದು, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ನೀರು ತರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವವರೆಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೀರು ಬೇಕೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಅದರ ಲಭ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೆ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಕಟ್ಟಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆ, ನೀರಿನ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶೌಚಾಲಯ, ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಕೊರತೆ, ಪೀಶೋಪಕರಣಗಳ ಕೊರತೆ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರದ ಕಟ್ಟಡದ ಸಮಸ್ಯೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಸಮಾಲುಗಳು

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ವೇತನ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರದೇ ಇರುವುದು ಸಹ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಂಗವಿಕಲರು ಮತ್ತು ಬಡತನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ವೇತನದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಕನಿಷ್ಠ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಇವರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳು, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಇದ್ದಾರೆ ಮಕ್ಕಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಬರದೇ ಇರುವುದು ಕೂಡ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ ಉದ್ದೇಶವು ಗುರಿ ಮುಟ್ಟದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಉಳಿದ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪಾಲಕರು ನರ್ಸರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಯಮಾನುಸರ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರ ಸಭೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮನಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕರೆದರೂ ಸಹ ಕೇವಲ ಬೆರಳಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಜನ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬಾಣಂತಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳ ವಿಫಲತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಆತಂಕ ಮೂಡಿಸಿದೆ.

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳು:

೧. ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ

೨. ರೋಗನಿರೋಧಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ

೩. ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ (೩-೬ ವರ್ಷಗಳು)

೪. ಮಕ್ಕಳು, ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಹಾಲುಣಿಸುವ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಪೂರಕಗಳು

ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ, ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ಜೊತೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಉಚಿತ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ-ವೆಚ್ಚದ ಸೇವೆಗಳು
- ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ವಿಧಾನ
- ದುರ್ಬಲ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ (ಉದಾ., ಖಿಅ/ಖಿಖಿ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳು)
- ಸೇವೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ವಿತರಣೆ (ಆರೋಗ್ಯ, ಪೋಷಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ)

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರವು (೦ಫೌಅ) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ/ಶಿಕ್ಷಕಿ, ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ

ಆದರ್ಶ ಅಂಗನವಾಡಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು

ಐಸಿಡಿಎಸ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ಗಾತ್ರ ೬೦೦ ಚ.ಅ. ಮಾದರಿ ಅಂಗನವಾಡಿಯು ಆದರ್ಶಯುತವಾಗಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕು:

- ಮಕ್ಕಳು ಅಧ್ಯಯನ/ನಿದ್ರೆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಹಾಲ್
- ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆ. (ಮೇಲಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೇಖರಣಾ ಸ್ಥಳ)
- ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸ್ನಾನಗೃಹ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯ (ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು

ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ)

- ತಾಯಂದಿರಿಗಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೊಠಡಿ/ನರ್ಸಿಂಗ್ ಪ್ರದೇಶ
- ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ಲೇಸೆಟ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಾಂಗಣ ಆಟದ ಪ್ರದೇಶವಿರಬೇಕು.
- ಕೆಲಸದ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು/ ಸಹಾಯಕಿಯರಿಗೆ ನಿವಾಸ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ದೊರಕಿಸಬೇಕು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಚಿವಾಲಯವೇ (೨೦೧೧) ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಂಫಾಲ ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣದ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಂಫಾಲ ಮಕ್ಕಳು/ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಕೋಣೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಡುಗೆಮನೆ, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕೋಣೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸ್ನೇಹಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟವಾಡಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಳ (ಒಳಾಂಗಣ ಮತ್ತು ಹೊರಾಂಗಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು) ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಕನಿಷ್ಠ ಈ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯಾದರೂ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಮಾದರಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

References

1. Anonymous. Integrated child Development Service Accessed 25 June, 2023.
2. Available: https://en.wikipedia.org/wiki/Integrated_Child_Development_Services Debata I, Ranganath TS, Ranganath TS. Evaluation of the Performance of Anganwadi Workers in Delivering Integrated Child Development Services in the Rural Field Practice Area of a Tertiary Medical College in South India. Cureus. 2023;15(1).
3. Aziz F, Azeez NP. Nourishing the Nation's Future: The Pioneering Role of Integrated Child Development Services in India's Effort to Combat Child Malnutrition. South Asian Journal of Social Studies and Economics. 2023;19(4):32-40.
4. Arya M, Vig D. Knowledge Level of Anganwadi Workers about Non-Formal Preschool Education of Integrated Child Development Services. Journal of Krishi Vigyan. 2022;11(1):239-244.

Creative Commons (CC) License

This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0) license. This license permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.